ZNAD i SPONAD

Piszemy ZNAD i SPONAD - łącznie, a nie rozdzielnie (nie: „z nad”; nie: „z ponad”). Oba te przyimki – ZNAD i SPONAD – to zrosty: ZNAD powstał z połączenia z+nad, a SPONAD – z połączenia z+po+nad. W przyimku ZNAD zachowało się z na początku, bo -n- jest dźwięczne, w przyimku SPONAD dawne z przekształciło się w ortograficzne s-, bo kolejna litera (-p-) jest bezdźwięczna. Oba przyimki przekazują podobną treść, bardziej niż znaczeniem różnią się nacechowaniem stylistycznym: ZNAD jest neutralne, odpowiednie w każdej wypowiedzi, w każdym tekście, SPONAD jest rzadsze, książkowe, nadaje wypowiedzi nieco poetycki wydźwięk. SPONAD jest jednak węższe znaczeniowo, nie ma znaczenia ‘z okolicy’, które przysługuje przyimkowi ZNAD. Powiemy i napiszemy: spojrzał znad okularów lub: spojrzał sponad okularów, ale tylko: znad sadzawki dobiegało rechotanie żab.